

DET KONGELIGE BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Statens helsetilsyn
Pb. 231 Skøyen
0213 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1730-60

5. juli 2019

Statens helsetilsyns og fylkesmannens tilsynsansvar med det statlige barnevernet

Bakgrunn

Vi viser til møte 9. april 2019 mellom departementet og Statens helsetilsyn. På møtet tok Helsetilsynet opp spørsmål knyttet til innholdet i fylkesmannens og Helsetilsynets tilsynsansvar med det statlige barnevernet etter barnevernloven § 2-3 b første og fjerde ledd. I etterkant av møtet ble det avklart at departementet gir en skriftlig vurdering av innholdet i bestemmelsen.

Departementets vurdering

Statens helsetilsyns og fylkesmannens tilsynsansvar på barnevernområdet er nærmere regulert i barnevernloven § 2-3 b. I 2014 ble tilsynsansvaret utvidet til å gjelde alle statlige tjenester og tiltak¹. Det følger av første og fjerde ledd i § 2-3 b at Statens helsetilsyns og fylkesmannens tilsynsansvar også omfatter "andre statlige tjenester og tiltak etter denne loven". Presiseringen av at tilsynsansvaret også omfatter statlige tjenester supplerer tilsynsmyndighetenes ansvar for å føre tilsyn blant annet med barneverninstitusjoner, jf. barnevernloven §§ 2-3 b og 5-7.

I forarbeidene viste departementet til at formålet med bestemmelsen var å bidra til å styrke utsatte barns rettssikkerhet og å bedre kvaliteten i tjenestetilbudet.² Det ble også vist til at bestemmelsen innebærer at det i tillegg til dagens tilsynsoppgaver også skal føres tilsyn med Bufetats tjenester og tiltak blant annet i forbindelse med institusjonsplasseringer. Når det gjelder innholdet og rekkevidden av bestemmelsen uttalte departementet blant annet:

¹ Endringen trådte i kraft 1. januar 2014.

² Prop. 106 L (2012-2013) (*Endringer i barnevernloven*).

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bfd.dep.no

Kontoradresse
Akersgt. 59
www.bfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 793

Avdeling
Barnevernavdelingen

Saksbehandler
Christian Fredrik
Risvik Henningsen
22 24 24 14

"Formålet med forslaget om å gi hjemmel til å føre tilsyn med lovligheten av statlige tjenester og tiltak, er å gi tilsynsmyndigheten mulighet til å føre tilsyn med hele tiltakskjeden. Målet er et mer treffsikkert tilsyn gjennom adgang til å ansvarliggjøre den myndighet som er i posisjon til å lukke avvik i barneverntjenestene."

Departementet understreket samtidig at:

"Ikke enhver oppgave som barnevernloven tillegger statlig barnevernmyndighet vil være barneverntjeneste eller barneverntiltak. Kjerneområdet for plikten til å føre tilsyn vil være de områder der staten gir barneverntjenester til enkeltbarn."

Som eksempel på hva som faller innenfor tilsynsansvaret viste departementet til Bufetats bistandsplikt etter barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav a. Bakgrunnen for at tilsynsansvaret omfatter bistandsplikten har sammenheng med at denne plikten innebærer en plikt til å tilby et egnet tiltak til barnet. Det ble også vist til andre oppgaver som er generelt rettet mot tjenester og tiltak som tilbys barn i barnevernet gjennom etatens ansvar for deler av tiltaksapparatet. Som eksempel ble det vist til ansvaret for å rekruttere og formidle fosterhjem, jf. barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav b. Det ble samtidig understreket at tema for tilsynet ville være statens oppfyllelse av sin plikt til å rekruttere og formidle fosterhjem til det enkelte barn.

Når det gjelder hva som faller utenfor tilsynsansvaret sluttet departementet seg til Helsetilsynets høringsuttalelse der det ble lagt til grunn at statens ansvar som godkjenningsmyndighet faller utenfor tilsynsområdet. Det ble vist til at godkjenning av for eksempel institusjoner er et forvaltningsvedtak som regulerer institusjonseierens rettigheter og plikter, og som dermed ikke er begrunnet i statens ansvar for å levere tjenester til enkeltbarn.

Departementet la i forarbeidene også til grunn at "*faglige normgivende oppgaver*" og "*fagutviklingsoppgaver*" faller utenfor tilsynsansvaret.

Et klart uttalt mål med lovendringen var å gi tilsynsmyndighetene mulighet til å føre tilsyn med hele tiltakskjeden. I forarbeidene ble det også vist til at endringen i tilsynsansvaret ville ansvarliggjøre den myndighet som er i posisjon til å lukke avvik. På denne bakgrunn legger departementet til grunn at dersom tilsynsmyndighetene oppretter et tilsyn for å avklare om barn og unge får eller har fått forsvarlig omsorg og behandling under opphold i en barneverninstitusjon, vil Statens helsetilsyn og fylkesmannen ut fra en faglig vurdering og de konkrete omstendighetene kunne velge å innrette tilsynet slik at det både omfatter hvordan det regionale nivået i Bufetat styrer og leder den enkelte institusjon, og hvordan det sentrale nivået i Bufetat styrer og leder regionalt nivå. Det er imidlertid en forutsetning at tilsynet har sammenheng med hvordan Bufetat oppfyller og utøver sine oppgaver knyttet til enkeltbarn.

Med hilsen

Mette K. Solum (e.f.)

Christian Fredrik Risvik Henningsen
fagrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet